

BESLUT

Datum: 2020-10-05

Dnr: 3.1-20/0027

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [redacted] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning. Artikeln i fråga är:

[redacted]

Bakgrund

Den 4 februari 2020 överlämnade Lunds universitet i enlighet med övergångsbestämmelserna i lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen) en anmälan om oredlighet i forskning som inkom till universitetet den 14 september 2018. Den ursprungliga anmälan avsåg medförfattarskap, men i ett sakkunnigutlåtande inom ramen för den följande utredningen uppmärksammade den anlitade sakkunnige¹ universitetet på frågor som väckte misstankar om fabricering eller förfalskning. För att vidare utreda denna fråga anlätades en sakkunnig² för att bedöma bild- och datamaterial. I sin rapport visar han att hans resultat inte fullt ut är konsistenta med de resultat som redovisas i artikeln. Lunds universitet beslutade med utgångspunkt i en anhållan från de anmälda att begära ett yttrande i ärendet från dåvarande Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Överklagandenämnden för etikprövning (ÖNEP). Av ÖNEP anlätades i sin tur en extern sakkunnig³. Expertgruppen skrev i sitt yttrande att även om kritik kan riktas mot delar av hur forskningen utförts är detta inte något som konstituerar oredlighet i forskning. Lunds universitet var av den uppfattningen att det kvarstod utredningsinsatser rörande de frågor som rör oredlighet i forskning efter Expertgruppens yttrande och överlämnade därför ärendet till nämnden.

För att utreda de kvarstående frågorna rörande fabricering eller förfalskning i artikeln samt frågan om att felaktigt antal prover publicerats anlätade nämnden en extern sakkunnig⁴.

¹ Bertil Lindbom, Professor emeritus, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi Sahlgrenska Akademien, Göteborgs universitet.

² Pete Willams, Forskarassistent vid Institutionen för neurovetenskap, Karolinska Institutet.

³ Torben Lykke Sørensen, Professor vid Institut for Klinisk Medicin, Københavns Universitet.

⁴ Leif Carlsson, Professor vid Umeå Center för Molekylär Medicin, Umeå universitet.

De anmälda författarna har beretts möjlighet att yttra sig om samtliga handlingar i ärendet och anför att de inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning. Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet.⁵ De redogörs också för i Vetenskapsrådets publikation God forskningssed.⁶ Fabricering beskrivs ofta som att man hittar på resultat och dokumenterar dem som om de vore riktiga. Med förfalskning avses manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att uppgifter eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är motiverat. Slutligen är beskrivningen av plagiering att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.

Den av nämnden anlitade sakkunnige skriver i sitt utlåtande att författarna gett en trolig förklaring till att felaktigt antal prover angetts i artikeln. Han anger också att skillnaderna i statistisk signifikans mellan den av Lunds universitet anlitade sakkunnige och författarna mycket väl kan förklaras av att de använt olika mätmetoder. Den sakkunnige drar slutsatsen att baserat på underlaget i ärendet kan han inte påvisa att det skett fabricering eller förfalskning av bild- och datamaterial i artikeln.

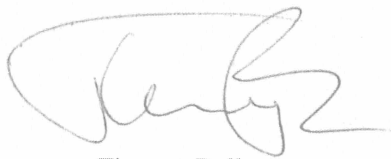
Nämnden gör samma bedömning och finner mot denna bakgrund att det inte framkommit att fabricering eller förfalskning förekommit.

Sammanfattningsvis finner nämnden därför att de anmälda författarna inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

⁵ Den europeiska kodexen för forskningens integritet, Reviderad utgåva 2018, ALLEA, kap. 3.1

⁶ God forskningssed, Vetenskapsrådet 2017, kap. 8.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Miriam Matsson.

Thomas Bull
Ordförande

Miriam Matsson
Handläggare

Hur man överklagar

Beslut som följer av prövning om oredlighet i forskning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett överklagande ska vara skriftligt och komma in till Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (NPOF) senast tre (3) veckor efter det att du fått del av beslutet. Om överklagandet kommer in till NPOF inom föreskriven tid överlämnas ärendet till Förvaltningsrätten i Uppsala.

Överklagandet skickas företrädesvis per post eller via e-post.

Post

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning
Box 2110
750 02 Uppsala

E-post

registrator@oredlighetsprovning.se